36

G

I

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
36 G 1

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
36 G 1

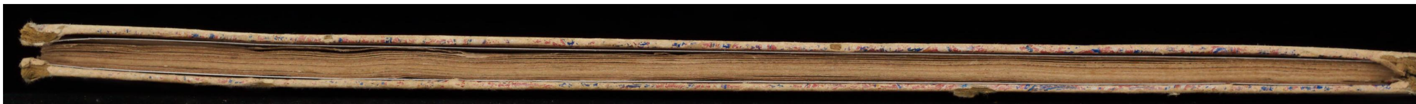
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
36 G 1

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
36 G 1

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
36 G 1

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
36 G 1

2~~27~~21
KW 36 G 1

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
36 G 1

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
36 G 1

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
36 G 1

DANIELIS HEINSII

LAVDATIO FVNEBRIS,

Invicto & excelſæ memoriæ Principi

MAVRITIO D. G. PRINCIPI AVRIACO, COMITI NASSOVIÆ, &c.

Lugd. Bat. XIX. *Septemb. publice dicta.*

KONINKL.
BIBLIOTHEEK
TE'SHAGE.

LVGDVNI BATAVORVM,
Ex Officinâ ELZEVIRIANA.

ANNO CIƆ IƆ CXXV.

Cum Privilegio.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
36 G 1

KONINKL.
BIBLIOTHEEK
TE SHAGE.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
36 G 1

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
36 G 1

ILLVSTRISSIMO AC VERE INVICTO PRINCIPI FREDERICO HENRICO DEI GRATIA PRINCIPI AVRIACO, COMITI NASOVIÆ CATTIMELIBOCI VIANDÆ DIETZIÆ LINGÆ MEVRSÆ BVRÆ LERDAMI; VERÆ FLISSINGÆQVE MARCHIONI; BREDÆ, VRBIS GRAVÆ DITIONIS CVKIANÆ DIESTÆ GRIMBERGÆ HERSTALLI CRANENDONCKI VARNESTONI ARLÆI NOSEROEI S. VITI DASBORCHI POLANI GVILIELMOPOLEOS NIRVARTI ISELSTEINI SANCTOMARTINODICI GERTRVDISMONTI CASTELLORENARDI SVPERIORIS ATQVE INFERIORIS SWALVWÆ DOMINO BARONIQVE, ANTVERPIÆ BISONTIQVE BVRGGRAVIO HÆREDITARIO, HOLLANDIÆ HÆREDITARIO MARSCHALCO, GELDRIÆ HOLLANDIÆ ZELANDIÆ WESTFRISIÆ ZVTPHANIÆ VLTRAIECTI AC TRANSISVLANIÆ GVBERNATORI, FOEDERATI BELGII SVPREMO DVCI AC PRÆFECTO MARIS,

LIBERTATIS VINDICI, PATERNÆ AC FRATERNÆ LAVDIS VNICO HÆREDI, HANC LAVDATIONEM FRATRIS EXCELSÆ MEM. DICAT DEDICAT AC CONSECRAT DANIEL HEINSIVS.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
36 G 1

PRINCEPS CELSISSIME, ILLVSTRISSIMI COMITES, NOBILISSIMI PATRIÆ PROCERES, MAGNIFICE RECTOR, AMPLISSIMI CVRATORES, INVICTÆ HVIVS VRBIS CONSVLES AC MAGISTRATVS, REVERENDI AC CLARISSIMI COLLEGÆ, DOCTORES VENERANDI, ECCLESIASTÆ REVERENDI, GENEROSA IVVENTVTIS NOBILISSIMÆ CORONA,

QVod omnis cogitet memoria, poſteritas loquatur, die hujus menſis decimo & ſexto, quem, cum faſtis eximi non poſſit, atrum nobis ac funeſtum patriæque habendum judico, Mauritium Naſſovium, quod nomen dignitates tituloſque non admittit quia omnes anteceſſit, Patriæ Parentes, Magiſtratus ac Nobilitas, Miles ac Prætoriæ cohortes, omnis populus ac plebes, mœſta,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
36 G 1

ſquallida, dejecta, ad Parentis tumulum, ſeu potius trophæum, vel ſecuta fuit vel deduxit. Luctum publicum, mœrentis Patriæ imaginem, orbitatis, ſolitudinis ac vaſtitatis notas & indicia, in aulis, curiis, palatiis, in ipſis prope parietibus ac tectis vrbium, in vultu denique omnium ætatum, omnis ſexus, omnis ordinis, eodem die conſpexiſtis. Non enim funus publicum, ſed Patriæ cadaver, libertatis, olim in Parente ejus ſauciæ, relliquias ac conclamata membra, comitari ſibi omnes ac efferre videbantur. Occurrebant aliis triumphi, quibus ſæpe compos, Hagam cæteraſque Batauorum vrbes, prope humeris inuectus ciuium, cum fremitu plauſuque, belli fulmen, murus libertatis, omnium prouinciarum vrbiumq; vallum atque propugnaculum, intrarat. Multi artes belli, multi pacis, alii priuata, fo-

coſ liberoſque, alii Rempublicam, & quantum omnes amiſiſſent, ſecum agitabant. Quidam, tot illuſtria quæ paſſim extant ſpolia, exuvias, trophæa, aquilas hoſtiles, frameas atq; haſtas, quæ victoriarum olim, nunc doloris monumenta, inter manus prope & ob oculos verſantur, ante exequias, cum ad miratione ac lachrymis contemplabantur. Senes, ab initio calamitates noſtras & oppreſſæ libertatis mala, pœnas, fugas, ac proſcriptiones, quæque ſinguli miſerrima vidiſſent, longâ ſerie commemorabant. Erant, qui inani ſtudio videndi, ſicut in parentum funere plerunque liberi quos ætas aut incogitantia excuſat, undique concurrerent aut ſequerentur, nec de ſuo aut communi omnium dolore cogitarent: omnium commiſeratione digni, quod de ſe ac cæteris ſecuri, re inani & in tanto caſu

prorſus puerili, oculorum voluptate tenerentur. Soli Academiæ Parentes, atque hæc Civitas invicta, quæ ante aliquot jam annos, Dei immortalis ope ac virtute ſuâ, hoſtem, mœnibus pomœriiſque hærentem, conſtantiſsimè, à templis, liberis, conjugibuſque, ſtitit atque avertit, morem Populi Quiritium Romani, qui heroes ſuos principeſque in publico laudabant, imitandum judicarunt. Igitur, cum corpus, in quo magnus ille libertatis noſtræ vindex tot tantaſq; res geſsiſſet, aliis ceſsiſſent, laudem eius ac memoriam in hac æternâ domo ſibi vindicarunt. Nam vt illi, loco celeberrimo, pro Roſtris, in quo conciones habebantur, leges ferebantur, cauſæ agebantur, in quem victor terræ confluebat populus, ante oculos atque in conſpectu tot heroum, quorum ibi ſtatuæ extabant, funus poſitum ex

more aut ſitũ, commendabant: ita noſtri, in hoc Palladis delubro, non Bataviæ ſed orbis celeberrimo clariſsimoq; loco, cui ſpes ac vota ſua quiſq; credit, quem ex omni orbe nobiliſsima juventus colit aut perluſtrat, in quo, non illuſtres ſtatuæ, ſed vivi ac ſpirantes maximorũ hominum conſpiciuntur vultus, primum tempeſtatis noſtræ principem, laudandum cenſuerunt, decreverunt. Qui ſic bellum geſsit, vt hic pacem habeamus, ita pacem inter arma conſervavit, vt calamitatem belli nemo præter hoſtem publicum ſentiret. Cui vitam, cui liberum hunc aerem, hunc ſpiritum, hanc vocem, quæ ſervire aut adulari neq; novit neque cogitur, inprimis autem Academiam ejuſque regimen debemus. In quâ educatus ipſe, tot præclaras æternaſq; animas, vel præmiis, vel commendationibus, vel magiſtratibus, evexit. Genus tanti Principis, quod vſitatum

eſt, nec tango, neque veniam hic peto. Quanquam leges Rhetorum nonnulli cum excedunt, Iuliis teneri aut Corneliis ſe putant. Quæ, ſi nunquam natæ eſſent, ad ingenium ac normam magni oratoris, ſingulis diebus naſcerentur. Et, ſi hactenus invaluerunt, nunc in tanti Principis memoriam, cum ſignis militaribus ac armis invertantur. Domus illuſtriſsimæ Naſſovicæ Saxonicæque, quæ tot Regum Principumque genitrices aut affines hactenus fuerunt, ſplendor, dignitas, majeſtas, non ab oratoris fide, ſed à ſæculorum ſerie, à conſcientiâ mortalium, à rebus toto orbe geſtis, ab hiſtoriis annalibuſque, exigenda ſunt. Quæ, ut cæteros omittam, Cæſarem Adolphum, ex Naſſoviorum ſtirpe, & Albertum, proauum maternum, Cæſaris in Belgio vicarium, tot rebus in his terris inclytum clarumque,

non

non tacebunt. Ac ne bellicoſam quidem Germanorum gentem, populo Romano multis prœliis ſuperiorem, ſæpe parem, quæ depoſitum tam grande nobis dedit, celebrandam reor. ne illius causâ alia dicantur cuius omnia dicturi ſumus. qui, ſi ex ſe natus eſſet, tantus eſſet, quantum ætas noſtra alium vix tulit. Sed Naturæ æquum videbatur: partim, vt non niſi tanto Patre naſceretur tantus: partim, vt qui tantus eſſet, ſine liberis ac prole Reipublicæ ſubduceretur. Quæ effœta, vt nonnunquam matres ſolent, aut, cum nihil majus poteſt, ceſſat melius quam deficit. Et ad manum erat, qui eodem natus Patre, vota omnium jam impleviſſet. quem ſucceſsioni Deus pariter ac virtus deſtinarant. Puer è Germaniâ reverſus, in hanc vrbem à Parente, qui hic Academiam autoritate publicâ fundarat,

rat, ablegatus eſt. In quâ præceptores aliquot, inprimis autem virum Nobiliſsimum, Hermannum Wittenhorſtium, Sonsfeldi Dominum, Præfectum primo mox & Senatorem habuit. Quo neque aula, quæ nonnunquam aliis ſibique indulget, neque hæc ætas, quicquam vidit ſanctius. Ex omnibus ſcientiis, Hiſtoriam ac Mathematicen dilegit. Quarum illa, Principem, hæc, ſi feliciter conjungitur, victoriam dat Principi. Atque inprimis ea, quæ vel civitates contra hoſtem munit, vel hoſtiles arte ac machinis expugnat. Et in eo, qui ad omnes natus erat, illud maxime admirandum, paucas, & ex uſu ſuo, attigiſſe. Nam heroum animi, quemadmodum nonnunquam vehementius quam cautius, ſcientias ætate primâ amplectuntur, ita, niſi intra ſapientiæ ac ſtudiorum limites conſi-

ſtant, majeſtatis terminos excedunt. cum in diſciplinis artibuſque ſatis ſit, ſi admirationem aliis qui his excellunt aut benignitatem præſtent, ſibi nihil ſervent præter modum. Et jam alia vocabant. Itaque vt tantum belli ducem aliquando daret quantum tunc promiſit, gradu, ſaltu, folle, exerceri: vires luctâ, aut natando, aut in armis experiri: corpus denique ad res tantas quantas geſſit, & militiæ laborẽ, præparare. Equi, quo impenſe ſtudio ad ſummam vſque ætatem tenebatur, notas animo & oculis, interdum manu, explorare. Et, vel aſperum nec ſatis domitum, in gyrum circumflectere ac rotare, vel ferocientem fræno impedire, vel admiſſum ac præpropere retentum, ad ſudorem exercere, vel poſtremo, ſclopo propius exploſo, ad ſecuritatem belli temperare. Neque

tamen omni ſtudio ſe abdicare. Ex hiſtoricis, ſuadente viro maximo, Annales Taciti audivit. Qui civilis atque militaris rei autor maximus, ſententiis rebuſque denſus, verbis ſtrictus ac compreſſus, totus denique ignis, tales tantum animas admittit. Huc accedit, quod, vt Belgicæ fuiſſe procurator fertur, ita libertatis ſtudium quod tum e nobis hauſit, noſtris hodie præ reliquis infundit. Ex hoc cæteriſque, primum rei militaris & amorem duxit & ſcientiam. Ex his, quomodo cingendæ vrbes, quibus locis, quâ occaſione, de inſidiis ſit cogitandum; ex his, quid lorica (nam ad noſtram ſingula ætatem applicabat) agger, vallum; ex his, regionum ac terrarum ſitus, etiam noſtrarum, & quæ geſta ſunt in iis prœlia ac bella, hauſit: ex his denique & aſſiduâ iſtorum lectione,

ne, prima militaris gloriæ ingentem animum intravit æmulatio. Huic maximo ſcriptori ac docenti Lipſio fuiſſe intentum ſæpe audivi, cum de morte Patris nuncium accepit. In quem, vt invictum eſſe omnibus conſtaret, non aperta acies aut bellum, ſed ſicarius, immiſſus eſt. more nunc recepto, quo heroum mortes quidam licitantur, quidam vendunt. Eam ille necem, non infirmo, ut privati ſolent, deſiderio ac lachrymis excepit, ſed, cum bono patriæ, in animum demiſit. Illuſtriſſimo Parente ſic ſublato, terrâ pariter ac mari anno decimo & ſeptimo à Patribus ſuffectus eſt. Vt qui non ætatis ſpatio aut annis, ſed divinitate ingenii cenſendos eſſe heroes intelligerent. Et vel ſuo vel eorum quos adjunctos ſibi habuit ſic uſus eſt conſilio, vt, quales alii paulatim fiunt, ſtatim à naturâ

factus videretur. Adoleſcentiam ac primum ejus regimen diſſenſio excepit: quâ plerique, hoſtem noſtris factionibus intentum, quidam, ne ambitionis novæ præmium libertas fieret, occulte metuebant. Cui, cum Achillem ſuum, tanquam ſervitutis obicem, oppoſuiſſent Patres, ſic ex vſu Reipublicæ ſecundas egit, vt, qui primas ſuſtineret, nullas brevi apud nos haberet. Quo in patriam elapſo, quanquam aliquid lateret, ipſa tamen flamma, & mox ignis, curâ ac prudentiâ extinctus eſt. Res ab eo geſtas recenſere, hiſtorici non oratoris, exornare, nec hiſtorici exiſtimo. qui oratione verâ ſine ornamentis optime defungi ſolet, cum orator, ea quæ & numero & magnitudine eloquentiam excedunt, facundiſsime commendet, ſi confeſsione candidâ omittat. Quia quædam,

quæ

quæ cum curâ & apposite tacentur, magna pars eorum ſunt quæ optime dicuntur. Quædam tamen, quod ab iis ſolet fieri qui orbem in tabellâ pingunt, non vt æquent, ſed vt repræſentent, obiter enumeranda potius quam recenſenda reor. Flandriam Hiſpanus eo tempore ac Brabantiam tenebat. niſi quod in illâ, arcem vnam, quæ nunc vrbem imitari cœpit, (Neuſam vocant) cum Oſtendâ; in hac Bergam, quæ ad Zomam, noſtri adhuc vindicabant. Primum ſolidæ virtutis teſtimonium Axellæ dedit: quâ in Flandriâ, Sidneio comite, non magnâ manu, ſine vllo ſanguine propemodum ac cæde (nam & hoſti parcere, cum poſſet, maluit) potitus eſt. Bergam, oppidum invictum, in quo res ad omnium ſtuporem admirandas, tori illi Martis ac lacerti, duo Baxii geſſerunt, maximo ex-

ercitu Parmenſis poſt obſedit. Quo profectus ſubito, cum vultu Principis adverſus belli caſus militem attolli non neſciret, ita & ſermone & conſpectu, militem cum ciue accendit, vt ex ſpe conceptâ, nihil præter deſperationem imperator ſummus, & qui vincere non tantum jam didicerat, ſed & plurimis ſucceſſibus conſuerat, domum & ad ſuos reportaret. Cæterum fatale erat, vt ex illâ belli areâ ac campo, tot illuſtria virtutis documenta eques noſter daret. E quâ vrbe, eodem anno, centum pedites, equites ſex admodum, Thielam, oppidum Brabantiæ, ſpectante Hiſpano, expugnarunt. quibus, cum non minus quadringenti, poſt direptionem obuios ſe darent, ne de prædâ quicquam aut virtute hoſti cederet, vtriuſque compotes ac ſui, manu per hoſtile agmen reditum ad ſuos reperêre.

rêre. Breda, quæ nunc annum prope obſidionem toleravit, ſine exercitu ac ſumptu, arti ac ingenio noſtrorum ceſſit. cum pauciſſimus ac terrâ ſuâ tectus miles, ſatis eſſe ad laudem duceret, quod vrbem expugnaſſet. Cujus magnitudinem victoriæ, ab hoſte poſtea, tot copiis, tantoque tempore ac ſumptibus edocti ſumus. cui noua hæc obſidionis ratio placere cœpit, quâ de fame ac egeſtate militis, non de virtute, triumphatur. qui nihil grauius indigniuſque tulit, quam quod prœliis ab hoſte interclusus, ad ignauiam redigeretur; expugnatus antequam oppugnaretur. Erant eo tempore, & non ita validæ res noſtræ, & anguſti limites ac fines, quos vbique aut tenebat hoſtis aut claudebat. In Geldriâ, Zutphania ac Neomagia; in Tranſiſulaniâ, Dauentria; in Friſiâ recentes aliquot, ſed va-

lidæ firmæque arces, Immetilla cum Opſlago ac Delfſilla; alia ex parte, alio propemodum in orbe, Hulſta munitiſſimum Flandrorum oppidum, terrore ſui omnes, damnis ac excurſionibus, vicinos profligabat. Dicam, quod ſtuporem omnem, omnem longe excedit admirationem (nemo enim tam velociter inceſſit vt hic vicit) vno omnes eodemque anno, non ignarus, famam ab initiis pendere, &, vt prima cedunt, cætera à vulgo æſtimari, non luſtrauit aut acceſſit, ſed prouinciis adjecit. obnitente fruſtra Principe Farneſio, Parmenſi duce. qui, cum arcem Cnotzeburgum aliquamdiu fruſtra obſediſſet, & ad artes ac inſidias virtutem convertiſſet, arte noſtrâ vinci ſe ſpectavit prius quam audivit. cum e turri editâ, ſuorum fugam, neque prædam modo, ſed & aquilam, viuenti ſibi ac ſuperſtiti au-

auferri vidit. Quo ſpectaculo percuſſus, cum ſucceſſu, ſpe, autoritate ac fiduciâ, exutum ſe videret, ne fortunæ ſuæ ſupereſſet, Belgium reliquit. Annus alter (nam victoriis diſtinxit ſingulos) Steenvvycum, vrbem prope inuictam, cum Otmarsâ ac Couordâ, nobis dedit. Paulo poſt Groeningam, cum Gertrudis monte (at quas vrbes!) alteram prouinciam non urbem, alteram prouinciarum omnium vel eo nomine pręſidium ac munimentum, quod Batauię totius munimentum & in eâ eſſet, ſine ſtrepitu ac motu expugnauit. Quæ nos obiter, vt ante dixi, non commemoramus, ſed ſubducimus. Ne quis ſingula, quæ juſti molem operis requirunt, in tranſcurſu & ſic obiter miretur dici. Nam & ita vicit: & præcipuum victoriarum omnium momentum ac miraculum, in feſtinatione ac modeſtiâ habemus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
36 G 1

mus. qui jactantiam ac leuitatem, cum pauore ac fugâ hoſtibus relinquimus. Quanquam metuo ne magis etiam ſit feſtinandum. Vno enim eodemq; Rhenobercum, Meurſam, Grollam, Goram, Enſedam, Brevordam, Oldenzeliam, Otmarſam, Lingam, expugnauit. &, quod ſingula excedit, maximâ graviſſimâque obſidione, in Geldriâ Bomeliam exſoluit. Toto enim anno, Venit, Vidit, Vicit. vt cum ipſis prope menſibus victorias æquaret. Cæteras, vt Grauam, Wachtendoncum, Dotecomum, Bateburgum, Woudam, Andreanam arcem, ac Cracouiam, omitto. Quarum quaſdam paucis horis, quaſdam, uno alteroque die, validiſſimas plerunque ac maxime munitas, totidem euertit menſibus aut cepit. Quod cum imitari aut vlciſci ſtatuiſſet hoſtis, vires omnes copiaſque in

Flan-

Flandriam conuertit. Eſt in eo littore oppidulum, aut moles potius exigua, piſcatu olim, tandem militum excurſionibus ac prædæ deſtinata: vt vix hoſti, niſi ex agricolarum querimoniis, vix nobis, niſi ex impenſis, nota eſſet. donec propriâ calamitate ac virtute noſtrâ, ſupra cæteras Europæ celebrari cœpit. In quâ, cum non ſecus atque in caueâ concluſus miles noſter eſſet, annos tres, adverſus hoſtem, mare ac luem, igni, ferro, ſulphure ac animis, ſic ſtetit, vt amiſſis mœnibus, amiſſo pro quo dimicabant loco, cum in vrbe obſeſsâ, neque vrbi, cujus partem occuparat mare, nec victoriæ jam locus eſſet, nihil hoſti præter tumulos cum cadaueribus relinqueretur. quibus ipſis, cum & aggeres & tellus defeciſſet, aliquamdiu propulſatus eſt. Nemo tantâ clade vicit, nemo tantâ

laude ac virtute victus eſt. Adde quod invictus ille noſter, dum de puluere ac arenâ in hoſtili agro, hujus causâ decertatur, totam in eodem inſulam, cum Slusâ, Ardenburgo, Iſendycâ, vrbibus invictis plane aut locis, hoſtibus extorſit. Bergam (nam de eâ ſæpius dicendum fuit) oppidum, quod neque per ſe firmum eſt, & ita collibus munitum vt munitioni non ſit locus, arte ac molibus quas procul hoſtibus objecit, cum diu abſens defendiſſet, tandem ſine armis & adventu ſolo vindicauit. cum pro armis (nouum prœliandi genus) famâ & exiſtimatione ſui vteretur. qui totius vitæ non vnius aut alterius victoriæ & præmium & finis eſt. Quo ſucceſſu, vrbs incomparabilis & ſupra plurimas Europæ clara, quater magno impetu ab hoſtibus tentata, toties a nobis vindicata eſt. Nec feli-

felicior in vrbium obſeſſionibus quam prœliis aut Marte aperto fuit. Quod cum ſæpe, tum Turnouti clade nobili teſtatum. quam deſcribat aut deſcriptam legat, qui hoc agit. nobis omnia incumbunt. Nam quod rarius conflixerit, prudentia non metus fuit. Per hoſtilem agrum bis, cum metu ac pauore omnium, exercitum deduxit. Per Brabantiam, ſucceſſu non invtili, quod Grauam occuparet. Stragem vero quam ad Neoportum dedit, nulla vis ingenii ex merito deſcribat. Quo cum eques omnis, omnis pedes, omnes vtriuſque partis conveniſſent vires, & vterque dux ante agmen, vultu, verbis, manu atque exemplo inflammaret ſuos, fugientibus obſiſteret, ceſſantibus inſtaret, neque minus acriter vrgeret miles, horas tres ambigue certatum eſt. Vt nec fortius pugnari neque

 melius

melius diſponi aciem vtrinque potuiſſe ſatis conſtet. niſi quod initio victoriam præcepimus. Nam cum locum aciei ante pugnam occupaſſet noſter, Sol, arena, ventus, maximum in littore momentum, protinus in partibus fuêre. Huc acceſſit, quod vt primo velitationibus recentes aut detinuit aut callide, dum noſtri adventarent, explorauit; ita feſſis nouum ac recentem, quem ſervarat ſibi, equitem immiſit. Quo turbatus eques, & jam diſſipatus pedes, fugæ, prædæ, ac victoriæ, initium fecêre. cui finem interemptus hoſtis & nox dedit. Cladis magnitudinem victoriæque, ſex ſeptemve millia in loco cæſa ac captorum prope innumerabiles, teſtantur. Inter quos provinciarum terror & diu Rheni incubus Mendoza fuit. qui victori faſtum pariter & animos ſummiſit. Ita dies idem, alterum

exercitum, in terrâ ſuâ fugientem, alterum longiſſime a ſuis & ab hoſte cinctum, in hoſtili agro triumphantem vidit. Vt vterque metu cuncta ac terrore, alter fugiendo, alter quia vicerat, impleret. Nam quid ea dicam, quæ aut principe eo, aut, conſilio ac ductu ejus, mari tot jam annos geſſimus? qui terrarum metas & extremos limites egreſſi ſumus. Thule enim ſummus nauigantium conatus, in pomœriis fœderibuſque noſtris hæret. Gades, hominum, vt loquitur poeta, fines expugnauimus, deuicimus. Calpen metu ac terrore proterruimus. Canarias, quas Fortunatas dicunt veteres, invaſimus. Quarum principem ac caput, Nobiliſſimus vir Petrus Douſa, domo Lugdunenſis, expugnauit. ac ne vinci potuiſſe dubitemus, incolas in latebras ferarum & ſpeluncas mon-

tium, adegit. Vt venationibus, non bello, ſupereſſe viderentur: idem qui Mexinam, ſiue, Diui Thomæ inſulam, ſic occupauit. Vt omittam, quoties illuſtris vir Iohannes Duuenvordius, ſupremus ſub hoc principe Oceani Præfectus, parvâ manu nauibuſque, multas atque immanes alibi ceciderit, accenderit, everterit. Cui, Gadibus devictis, Sereniſſima Britanniæ Amazon, grates literis, quas legimus, ac præmiis perſolvit. quoties invicti Argonautæ noſtri, veri hoſtium ac piratarum ſcopuli, non numero, non armis, ſed virtute ac animo ſuperiores, res præclaras, inauditas, atque invſitatas, toto mari geſſerint, ediderint. Ne de Novâ Zemblâ dicam. Vbi cum & homines, & Sol, & dies defeciſſent, cum frigoribus ac feris diu commiſſi ſumus. Ne jam dicam, quâ virtute India ad Orientem,

tem, ac mox altera ad Occidentem, penetrata aut tentata ſit. Ex quibus, præter opulentiam immanem, omnia plantarum, animalium, aromatum ac ſtirpium portenta, hactenus & nobis & veteribus ignota, prompſimus, eruimus, transveximus. Sed quo te Heemskercki prætermittimus piaculo? qui, cum Regiam, communicato prius cum heroe noſtro hoc conſilio, ſub ipſam Calpen, ſulphure ac ferro, neque minus animis tuorum, deleuiſſes claſſem, primus vniuerſam trepidare Hiſpaniam ac deſperare docuiſti. Vidit ea dies, Auditores, duas ac viginti, moles dicam neſcio an naues, turribus pleraſque ac propugnaculis eductas, ita vaſtas quaſdam ac immanes, vt non ſine horrore maris ac labore venti mouerentur, ſingulas tormentis plurimis ac militum exercitu inſtructas, in con-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
36 G 1

ſpectu ac ſuorum quaſi ſinu, ita diripi, vaſtari, diſijci, corrumpi, vt non minus prope ſanguinis quam aquæ mare concitatum volueret. tantâ vi ac impetu noſtrorum, vt, cum neque fugiendi illis neque inſtandi nobis ſupereſſet locus, alteri in mare deſilirent, alteri eodem animo quo vicerant ſubſequerentur. Eſt hic genus quoddam hominum cui plurimum libertas noſtra debet, qui in terrâ nati, ſimul eam corpore preſſerunt, more animalium ac ritu quibus duo elementa incolendi anceps contigit natura, aquam petunt. in quâ vitam agunt, neque minus natant, vbi opus eſt, quam nauigant: de cætero ſecuri, cum vbiq; domi & vbiq; peregre ſe eſſe credant; quicquid autem nondum occupat Hiſpanus, patriam exiſtiment: quem vt hoſtem ſic materiam virtutis putant. tantâ corporis atque artuum

velocitate, vt per funes nauticos enixi, ſimul prope in imo nauis ac ſupremo mali ſpatio verſentur. tanto animo pro patriâ ac fide, vt plerunque poſt victoriam & ante ſervitutem, rebus omnibus humanis mortem anteponant: a quâ cum vrgentur, libertatis tamen jus extorquent. Quippe, nauibus accenſis, pulvere icti & cum hoſte in aërem eliſi, quia non vincuntur, ex opinione ſuâ vincunt. Sic in mare redeunt, in quo perpetuo vixerunt. Ex his vnum ſæpe audiui, cum in mari ipſo militem Hiſpanum ferro aliquamdiu perſecutus eſſet, rictu tandem morſibuſque, irritatæ inſtar belluæ ſic inhæſiſſe morienti, vt non hoſtem ante in fluctibus quam animam dimitteret & quem aliquamdiu toto corpore preſſiſſet, in cadauere ejus expiraſſe. Quendam, cum adhuc prætoria reſtaret nauis, è

ſupremâ mali parte, prius quam a ſuis abiiſſe crederetur, belli tranſtuliſſe ſignum. quod ereptum, cum victoriâ confeſſionem ejus hoſtibus extorſit. Ita claſſis tota, in exitium noſtrorum comparata, cum in ſpeculis interea ac littore armata pariter ac trepida conſiſteret Hiſpania, deleta igni, ſuis metum; nobis, præmium virtutis atque audaciæ, victoriam reliquit. Ex hoc tempore, cum bello ac penuriâ non parum vrgeretur, ac jam ſibi, inter nos graſſari ſuetus, ſerio timeret hoſtis, de induciis vt cogitaret ſuâ intereſſe credidit. Adverſus quas luctatus aliquamdiu noſter, cum & ea quæ ſecuta ſunt prudenter præſagiret, & perire ſibi patriæq; tot annorum tempus, maximum mortalis ævi ſpatium, videret, fatis tandem ac neceſſitati ceſſit; non ignarus temporum a quibus vinceretur. Et, vt ante bellum

lum foris, pacem domi, ita pacem foris, bellũ domi, tum habuimus. quod honeſtos quoq;, non amore patriæ aut odio, ſed partium aut ſingulorũ, ſæpius tranſverſos egit. magno cũ mœrore ejus, qui nec ciuem hactenus in armis, neq; militem in caſtris niſi pro Republicâ armatum viderat. Quæ tum contra euenêre. nam & factionibus ac ſtudiis noſtrorũ, & per ea, clam ab hoſte oppugnati ſumus. Qui ſucceſſu maximo tum armis supersêdit. Nunquã enim, ſi quid judicare poſſum, verius de nobis triumphauit quam cum neuter vicit. Sed & miles in quietem verſus, & ſucceſſus aliquantum ſubſtitiſſe viſus eſt. Nam Iuliaco ac Bredâ, quanquam damno hoſtis maximo & ſumptu, tamen ceſſimus. Ex cujus ſolertiſſimâ defenſione, ita domum & ad ſuos vênit, vt & ſuam & inſtantem Patriæ calamitatem, quiſq; ex macie, pallore, ac vultu, præſentiret. Hoc plerique

in eo admirantur, quod, cum maximi plerunque duces, rei militaris partem aliquam præ cæteris vel colant vel intelligant, eodem & ſucceſſu & judicio in omnibus ſit vſus. Eodem quippe euentu, & aperto Marte, & dolabrâ, & cuniculis ac machinis rem geſſit. Vt non raro, cum ad portas ſtationem tueretur miles, noſter machinâ invectus, deſuper veniret vrbi: aut ſub terrâ, hoſte ignaro, graſſaretur. qui, cum arma expediret, jam ab hoſte victus erat quem ſub pedibus habebat. Vrbem oppugnauit nullam, vt non prius daret operam, ne expugnari poſſet. Quod celeritate incredibili, & arte partim, partim militis exercitati operâ, præſtabat. Vt priuſquam peti ſe ſentirent, jam obſeſſi eſſent: aut deditionem, ac nonnunquam ſero, cogitarent. cum ruinas, quas tormenta dederant,

derant, extemplo ſine veniæ ſpe miles ſequeretur. Quem in poteſtate interdum imperator amplius non habet. Non enim fundâ, aut balliſtâ, aut imbelli Græculoque ferro, ſed immanibus tormentis, quæ, cum ignem conceperunt partes vrbium immēſas rumpunt atque elidunt, turres atque mœnia pulſabat. Arma noua, nouas ſæpe machinas excogitauit: quæ cum ad Hiſpanum etiam adverſis pervenêre rebus, plus terroris quam ſucceſſus aliorum intulerunt. Bellica tormenta, quæ & onerari & moueri loco ſine magnis ſumptibus non poſſunt, ſic contraxit, vt & quouis facile vehantur, & triente ſolo pulveris, nec vi nec impetu minore, diſplodantur. Nemo loca quæ muniri poſſent, nemo muniendi rationes, nemo terræ ſitus, nemo maris conſuetudines ac vices, nemo portuum ac

fluminum profunditates, ita habuit perſpectas: quo nec tutum neque clauſum quicquam relinquebat hoſti. Si quod mare obſtaret, claſſe; ſi quod flumen, ponte; aut ſi nihil pręter aërem pateret, illuc quoq; machinis ac arte perreptabat. Nihil mari ſine eo, nihil terrâ, nihil bello geſtum eſt aut pace. Præſens multa, nec minora abſens, cum vbique præſens eſſet, exſecutus eſt. Et vt aliquid ſine eo, nihil tamen non ab eo geſtum eſt. cum vbique aut militem exercitatum, aut tribunos mentis ſuæ conſcios haberet. Pedes, eques, ſemper dux, nonnunquam miles, omnia diſpoſuit, obiuit. Sæpe deſtinato, aliquando ex occaſione, prœlium commiſit. Sæpe in acie cecîdit hoſtem, ſæpius prævênit. Sæpe feſtinando, aliquoties trahendo bellum, aliquoties & non pugnando, vicit. Artes, quæ ad-

verſus hoſtem tantum ſunt honeſtæ, raro & plerunque cum ſucceſſu maximo adhibuit. Arcana, nemo ſic tegebat: nemo hoſtium, cum animis conſiliisque Principum, ſic explorabat. Quâ in re, & ratione occultâ & invſitatâ vtebatur. de quâ nihil referam aut dicam: quia melius prudentiuſque præteriri puto quæ non proſunt niſi quamdiu ignorantur. Quicquid vſum vel in bello vel in prœliis habere poteſt, in campeſtri meditatione militem docebat. Nam tractare arma, etiam poſteritatem docuit: quod nonnulli tabulis ac ſcriptis expreſsêre. In caſtris, nihil vnquam vel mechanico vel militi præſcripſit, cujus non exacte rationem iniiſſet. Nam & munimenta prius animo delineabat, & officia quæ præſcripturus eſſet, expendebat prius quam exigeret. Vt non modo decipi

ab aliis non poſſet, ſed & calculum cum opibus nerviſque Reipublicæ ex vſu ejus ac ſecuritate ſuâ poneret. Quo effecit, vt, nec fraudes aliorum neque ſumptus nimios in publicum inferret, & autoritatem vtrobique tueretur. Diſciplinam militarem, quæ in caſtris robur ac virtutem confert, ſtricte contenteque & inſtituit & conſervavit. Nam & ordinis, quod munimentum eſt militiæ, & exercitiorum, rationem ſemper habuit. Abſtinentiam, modeſtiam, ac continentiam, a milite ſic exigebat, vt labore ac manu, non laſciuiâ aut petulantiâ, a ciuibus differret; hoſti tantum grauis, non graſſator inter ſuos. nemo libertatis cauſam in licentiam vortebat. In exemplis ac ſuppliciis, inexorabilem ac plane immotum ſe præbebat. nam prudentiâ, quod paucis contigit, id conſecutus erat,

erat, vt volentes emendaret. Immodeſtos temere ac delinquentes, voce ſæpius & oculis quam pœnâ continebat. Iram ſæpe in promptu, ſed non vltra ſpeciem, habere. In congreſſu ac colloquiis cum iis quibus imperabat, ab humanitate non plus petere præſidii quam quantum ad autoritatem, quæ nonnullâ ſui parte hac conſtat, ſatis eſſet. Et ſeueritatis aliquid natura addidiſſe videbatur. quâ ſic vtebatur, vt, qui militem amaret, diſciplinam pro virtute ſingulorum & cum opus eſſet inhiberet, non laxaret. Quo effecit, vt, quod vtiliſſimum in caſtris ſemper fuit, hoſtem minus milites metuerent quam ducem. In conflictu, nemo ſic parcebat militi, ſic vtebatur: a quo mortis patientiam, non vitam, exigebat. cum non temere abſumendus ſit in prœlio, qui bello reſervatur. Quod

non horâ aut momento, vt conflictus, definitur, ſed & ſæpe refici & ad poſteritatis curam cum Republicâ tranſmitti ſolet, ideoque ad patriæ ſecuritatem caute eſt diſpenſandum. Ægros ſauciosſque in bello, nemo diligentius reſpexit: quos fomentis aliquando, aliquando voce ac alloquiis leuabat. quæ quo minus ad blanditias compoſita ac rariora erant, eo animos apertos ſimpliceſque, quale eſt militare vulgus, magis altiuſque penetrabant. nam blanditiarum aſſiduitate vt autoritas amittitur, ita comitatis vſus obſoleſcit. Nemo vnquam de annonâ, nemo de ſtipendio in tempore exſolvendo, magis vel ſollicite vel diligenter cogitauit. quo effecit, vt, cum ſæpe aut fretus numero aut aliquâ difficultate oppreſſus, cogere quam ſupplicare malit miles, nunquam aut obſequium fidem-

demque duci, aut cum hoſtibus certamen detrectauit. & nonnunquam ſubito conſpectus ita aciem accendit, vt quem quiſque in pugnâ legerat pene vltra mortem & ad inferos perſequeretur. Tribunatus aquilaſque, non obſequio fortunæ ſemper, ſed virtutis merito ac vltro ſæpe conferebat; nec ſtipendiorum tempus, ſed aut geſta aut adverſa vulnera ac cicatrices numerabat. Itaque & non raro ſordidos ac cæterorum rudes, ſed exercitos ac manu ſtrennuos, ad ſummos ordines traduxit, &, quos nihil præter ambitum ac prehenſationes commendaret, pari animo rejecit. Adulationem ac jactantiam diuerſitate morum, & plerunque vel ſilentio vel vultu caſtigabat. nam quæ leuitatem præ ſe aut futilitatem ferrent, non tam oderat naturâ quam deteſtaba-

tur. A temeritate ita alienus, vt ſæpiſſime, cum cædere hoſtem poſſet, ſatis eſſe exiſtimaret ſi non cæderetur, nec aperto Marte, quod tyronibus placere ſolet, provocaret, niſi cum proſpectum eſſet ne noceret. Nam occaſionē laudis ſibi quidem ſæpe dari, patriæ periculo nec ſemel delinquendum eſſe exiſtimabat: in Republicâ præſertim, in quâ ſapientis regunt, plebs judicium aduerſus omnes ſibi ſeruat. Si quid moliretur, lentus atque ad omnia intentus, proſpera cum ratione magis quam ex caſu approbabat; tantus ac tam rigidus exactor ſui, vt ſuffragium fortunæ nunquam poſt virtutem expectaret. In hac libertate noſtrâ, illud quoque adjungam (neque enim expectatis, credo, vt, quod pædagogi ſolent, homo animi non plane abjecti, verbis hoſti aut dicteriis detractum eam) quod cum vniuerſis Hiſpa-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
36 G 1

norum opibus, ingenio, ac viribus, cum ſummis huius tempeſtatis ducibus, commiſſus eſt. Alexandrum quidem illuſtriſſimum Farneſiorum Principem ac Parmæ Ducem, Carolum Mansfeldium, bellandi veterem ac gnarum, Sereniſſimum Archiducem Albertum, ex initiis vbique formidatum, ferociſſimum Mendozam, & Ambroſium ex antiquiſſimâ ac noſtris cladibus nobilitatâ Spinolarum gente, noſtri quoq; celebrant. Nec Achillem commendare potuit Homerus, niſi Hectorem extolleret, neque Æneam Maro, niſi Turnum commendaret; & Lucanus, quia Cæſarem depreſsit, plus Pompeio, ſi quid judico, detraxit. imperator quoq; noſter, vincere hoſtem quam contemnere malebat. In Republicâ, vt mente celer & ingenio ad omnium ſtuporem promptus, ſic in ſingulis cun-

ctator ſæpe, ſæpe ita velox, vt cum ſimulandi artes maximo naturæ beneficio vel ignoraret vel odiſſet, aliorum ſimul intelligeret ac præveniret. Dubitandum autem non eſt, quin quam plurimum ad laudem in Republicâ interſit, alios decipias an non decipiaris. quia alterum verſuti callidique, alterum prudentis & vbique circumſpecti eſt. Exempla ſingulorum, vel quod melius hæc norint qui arcanis hactenus interfuerunt, vel quod melius diſſimulatur quicquid noſtro tempore prudenter ſed occulte geritur, non tango: & antiquitas, ſub cujus velo optime hæc docentur, cuiuis patet. In dicendo ita breuis ac ſuccinctus, vt neceſſitatem raro, nunquam dignitatem Principis excederet. plurima acute, nihil vnquam fruſtra dixit. Apparatum eloquentiæ nec adhibebat nec in

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
36 G 1

alio laudabat. Nemo Principum conſilium ſic petiit ſic dedit. ita quidem, vt cum peteret, plerunque daret, & velocitatem cum judicio ſuſpicerent a quibus petebatur. non enim hoſtem tantum ſed & ſuos prævertebat. Corpus ſucculentum, vegetum, toroſum, Deus & natura dederant; cujus ſpeciem ac modum magnitudo animi ac mentis excedebat. Vultus, ſerius, compoſitus, ac grauis: geſtus, vere militaris: nihil blandum vſquam aut fucatum, nihil a quo aliud timeres: &, in voce magis quam in verbis inerat ſeueritas; quæ caſtrenſem negligentiam & imperandi conſuetudinem præ ſe ferebat. Ex ore, ſuperciliis, inceſſu, corporis totius motu habituque, Martem, non plorantem illum, quem poeta turpiter inducit, ſauciumque, ſed Gradiuum aut Vltorem,

deſcripſiſſes. qui poſt perpetratum Delphis Batauorum ab Hiſpano facinus, in animo ac vultu ejus ſedem poſuiſſe videbatur. Non delicias non odium ab eo expectares. quod nonnulli condunt, vt in vſum ac vindictam promant. Quorum diritatem, neque verbis quiſquam ſatis execrari, neque cogitatione aut ſenſu penetrare poteſt. iraſci quam nocere honeſtius putabat. Cultus, non luxurie aut ſumptu, ſed mundicie inſignis. Quam & famuli præ ſe ferebant: vt e diligenti patris domo, non ex aulâ, ſingulos prodire exiſtimares. Haſtas, galeas, loricas, phaleras, ephippia conſpiceres: quæ nunquam niſi ſanguine ac vulneribus fœdari paſſus eſt. Ne in peregrinum quidem habitum, quod nobis vſitatum eſt, deflexit: qui Germanos modo, modo Gallos publice repræſentamus.

Etiam,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
36 G 1

Etiam, quod fœdum dictu eſt, Hiſpanum odimus & imitamur. Quæ haud parvi in Principibus momenti ſunt. Siquidem, cum habitu, Græcorum mores quoque, Magnus Alexander exuit, ſimulque gratiâ ſuorum & ſucceſſu deſtitutus eſt. Et Romani, Regum liberos quos expugnare ſenſim aut inviſos ſuis eſſe vellent, cultu moribuſque ſæpius quam armis ad ſe traduxerunt. Nemo ſibi & naturæ plura, nemo pauciora inſtitutioni debuit. Militarem rem, exercitatione & vſu, artes pacis, inter tubas didicit & arma. Ducis maximi virtutes, fortitudinem, ſcientiam pugnandi, providentiam, felicitatem, vim imperii atque autoritatis, ad exemplum non tam aſſecutus erat quam abſolvit. Fide, juſtitiâ, clementiâ, judicio, modeſtiâ, benignitate, ac nonnullâ, vbi res requireret, ſe-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
36 G 1

veritate, quæ ſi in eodem pariter concurrant, Principem abſolvunt, nemini conceſſit. Inter arma ita vixit, vt contentione ac induſtriâ, non luxu aut licentiâ, a cæteris differret: in Republicâ, vt qui prudentiâ ac vſu primus eſſe poſſet, ſalvâ majeſtate ejus mallet eſſe maximus. Rarum autem ac invſitatum, vt qui pluribus excellit nihilominus æqualis eſſe velit cæteris, & ex omnibus quæ pro imperio ac poteſtate alienâ gerit, curam ſibi tantum ac moleſtiam reſervet. Quam vel moderationem vel æqualitatis curam, omnibus trophæis laureiſque anteponunt, quibus ne pro libertate quidem bellum cum ſuſpitione ſervitutis in Republicâ probatur; quam felicitas ſuorum ac ſucceſſus pluribus quam hoſtis publicus invexit. In quo genere præcipui fuerunt quos præcipue nunc ad-

miramur. In Romanâ Cajus Cæſar, cujus bellicas virtutes atque ingentem cum ſucceſſu animi vigorem, nemo ſatis vnquam commendarit, primus libertatem expugnauit: cæteri pro ſervitute, quod imperium tum dicebatur, omnia geſſerunt. Qui diuinos maximoſque viros, Brutos, Caſſios, Helvidios ac Pætos, quorum inſtituta & extremæ quaſi morientium pro libertate vires, factionibus diſtractæ erant, tanquam ſcopis euerrerunt. Etiam Pompeius, quo præ reliquis libertas ſtetit, magis dedit operam, vt ſolus quam vt primus eſſet. Cato autem, omnium ſcholarum poſt euerſam libertatem argumentum, vt amore Reipublicæ non pauca, ita quædam, & fortaſſe eadem, ad famam & ad oſtentationem geſſit. ne in ſummo quidem vltimoque vitæ actu, ab hac alienus: in

quo operam dediſſe dicas, non vt extra ſervitutem ſed vt in theatro moreretur. Ac ne Pyrrhos quidem, Mithridatas, Alexandros, alioſque id genus Reges veterum duceſque, hic opponi nobis feram. quippe qui ex vſu cuncta aut pro nutu dirigebant. Igitur, aut ducere hoſtem aut ferire, vrbem cingere, aut extemplo, cum res ferret, expugnare; occaſiones denique omnes, quæ momento ſæpe conſtant, vbi viſum eſſet, pro ſe occupabant. Noſter, ex arbitrio virorum quidem, quales nunquam deſunt nobis, maximorum, ſed, vt ratio conſtaret omnibus, ex alieno omnia gerebat. Illis opes, etiam ad luxum, nobis aliquando vix ad vſum aut in loco ſuperant. Simul autem vincere ac parare quibus vincas, in Republicâ præſertim, difficillimum. in quâ, cum omnia vt in privatâ diſponantur

domo,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
36 G 1

domo, ſimul de ærario victoriâque cogitandum eſt. Pietatem ac Religionem, non ad dominationis vſum & ex arte, vt nonnulli, ſed ex animo colebat. Quam tueri majus eſt quam profiteri. Non vt quenquam aliud ſentire cogas, ſed vt ad præſcriptum ſuum, non alterius, colatur Deus. In quam libertatem qui jus ſumit, etiam ſi cætera concedit, vniuerſam tollit. ſiue quia id quod primum eſt in libertate tollit, ſiue quia tota ſæpe ſervitus ſub hoc prætextu latet: quod tot annos Belgæ jam experti ſumus. Nam tributa, vectigalia, atque alia, vtcunque tolerantur: nemo jus in pietatem animoſque impune ſumit niſi qui præſcripſit. Ac plerunque de ſucceſſu ac victoriâ non dubitat qui Deo cauſam approbari credit: neque quiſquam pugnat fortius aut vincit ſæpius. Vt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
36 G 1

hoc ipſo quidam callidiſſime vtantur. quia ſuam cuique optimam videri, & affectu non judicio de eâ judicari, maxime ij credunt quibus nulla niſi ſimulata placet. Ad virtutes iſtas, maxima naturæ beneficia ac dotes accedebant. Memoria tam rara inter cæteras ac vaſta, vt quæcunque ab actuariis concepta eſſent, per ſe meminiſſet, & amiſſas, quas legiſſet vnquam, aulæ tabulas chartaſque, a ſe peti poſſe, nihil minus quam jactator, aliquoties pronuntiarit. Accedebat rerum prope omnium ſcientia, ac ſolidum de ſingulis judicium: quo & mentes ſingulorum & ingenia prudenter callideque pertentabat. Memini legatos quoſdam, etiam quos magni pridem approbarant Reges, duces, nautas, medicos, politicos, cum metu ad officia ac ſalutationes acceſſiſſe. Adeo nil temere

a quo-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
36 G 1

à quoquam, cujus reddi ratio non poſſet, admittebat; ipſe rerum omnium vorago ac abyſſus. Vt eorum quoque gnarus videretur quæ non audiuiſſet, & timeret quiſque ne jam ſciret de quo reſpondendum ſibi eſſet. Nemo enim plura ſciuit quæ non didiciſſet: nemo plura vſu perdidicerat de quibus recte judicaret: nemo tanto cum judicio quæ perdidicerat in vſum publicum convertit. Inter quæ Matheſin merito reponas; vt ſubtile ſtudium ſic vaſtum. Cujus ſingulas ſic perluſtrauit partes, vt egiſſe hoc vnum peritiſſimi vel fide ſuâ deierarent. cum & multa primus obſervarit, neque pauca prope amiſſa ex antiquitate revocauerit. Nam & Numerorum ac Geometriæ adyta, totamque Graphicen excuſſerat atque Opticen. Vt Potentiarum Ponderumque Iſorropicas omit-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
36 G 1

tam rationes. In quibus magnum imitatus Archimeden, plurima ad belli vſum ac commoditatem patriæ reduxit. In Coſmographiâ eos fecerat progreſſus, vt Geographiam cum Hydrographiâ totam percalleret: in Aſtronomiâ, non quæ popularia ſunt modo, ſed & ea quæ heroicas exercent mentes, penitus teneret. Hinc opificum ac ſedentariorum ſtupor: quorum artes cum non didiciſſet, ſingulos, ſi quid delinquerent, ex arte caſtigabat: reſponſantes, circino aut rationibus vincebat. Vt plerique, qui candidiores eſſent, inſtrui ſe faterentur; cæteri, vtcunque nollent, veritatis vi expugnarentur. Exercitiis, aucupiis, venationibus, ac cæteris id genus, ſic addictus fuit, vt non raro inter ipſas ad Rempublicam rediret: plerunque, aliud aut ageret aut cogitaret: nonnunquam & dicta-

dictaret aliquid vel ſcriberet. Vt non admodum teneri iis aut aſtringi poſſe videretur. non quod principe indignas ſed quod ocioſi eſſe judicaret; neq; ſtudia, ſed voluptates Nullum enim rerum præſidi cum feris, ſed cum hoſtibus imperii, certamen eſſe ac bellum voluit natura. Quos in fugam dare ac ſequi, magis pro imperio exiſtimabat. Et huc totam flectere venationem videbatur. Itaque hoſtem, vel latentem, callide veſtigiis perſequebatur, vel indagine incluſum, tanquam in cubilibus cingebat, vel in fugam concitato, terrâ veteranum, mari nautam, vt Laconem aut Moloſſum immittebat. Ita cum & ſeria ac ſua tantum ageret, ne voluptates quidem ab vtilitate Reipublicæ ac vſu ſeparabat. In quâ cogitationes omnes, omnem animum defixum ſemper atque aſtrictum pertinaciter habebat.

Quem ſi quando relaxaret, machinam recentem aut tormentum grande explorabat. Sæpe equorum greges, quos ex omni orbe ad ſe miſſos, non in vſum belli modo, ſed & admiſſarios in ſpem propaginis alebat, maximâ cum curâ ac diebus prope ſingulis luſtrabat. Et eximium quo vteretur ſemper habuit. Quorum vnus (nam minuta quoque veteres in laudibus heroum maximâ cum auditorum voluptate ſectabantur,) cum in pompâ funebri lugentis habitu conſpectus, (vt in talibus amiſſi deſiderio nonnulli argutantur,) hæſitare interdum ac præ cæteris mœrere videretur, lachrymas domeſtico excuſſit. In delectu quoque canum modicus & qualem ante dixi, vnum quem a fide non a formâ æſtimabat, exquiſite ſemper coluit. qui cum expugnatâ vrbe ad victorem tanquam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
36 G 1

quam deditiтius fugiſſet, domino, cum indignatione ſi quis acceſſiſſet, ad extremum hæſit. cujus, etiam poſt obitum, benignitate, quod tantopere in antiquis Græcis Romaniſque Chæronenſis ſapiens commendat, ſuſtentatur. Interdum clauâ Gallicâ aut noſtrâ, modice exerceri. Interdum, quamvis raro, curru ſuo Sceuerinæ vehi. quem antennis gubernaculis ac velis, ſic aptarat, vt, cum vellet, etiam in terrâ nauigaret. Scenæ quoque interdum temporis nonnihil dabat: ſed vt animo plerunque abſens & intentus meditationibus ſederet. Nam amœnitate hortorum atque ædificandi curâ, ſero admodum teneri cœpit. Equitem cum pedite vniuerſo, fuſili formatos opere, pro ſcacciâ habebat. Quos & variare, & pro loco aut aggreſſione hoſtium diſponere ac mutare, pueros,

quos vulgo honoratos vocant, remittendo animo docebat. vt ex tempore conſulti, primos ſæpe equitum præfectos ac tribunos in ruborem dederint. Ex quibus, caſtra ac metandi rationem, cum tentorio, principiis, viiſque, ac totâ aciei formâ, accurate efformatam ac deſcriptam vidimus. De cæteris vix cogitare videbatur. vt ne quidem Muſicâ impenſe duceretur. Nam Achilli, quem vt accuratam belli normam victor orbis Macedo colebat, citharam quâ belli tædia diſpungeret in manum poetarum princeps dedit. Noſter, præter illam quæ pro patriæ ſalute auditur, nullam in deliciis habebat. Tympanorum ac tubarum horror & fatale tormentorum carmen, bellatorem vindicabant. In mensâ epuliſque, ſemper ſobrius ſuique ſimilis; cibum ad neceſſitatem, aut pro exer-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
36 G 1

citio quo famem aliquando invitabat, modicum ſumebat. Vinum, quo plerique valetudinem corrumpunt, ejus tantum causâ, ac vix, admittebat. Quod a medicis nonnunquam ægre perſuaderi ſibi paſſus eſt: multum ab eorum conſuetudine alienus, qui immenſis poculorum certaminibus, & quaſi bello, nihil præter vinum pro ſalute patriæ effundunt. Somni, vt in caſtris, ita domi, ſemper parcus: quem plerunque, hic Reſpublica ejuſque cura, ibi, cum nonnunquam ſub tentorio nonnunquam humi & ſub dio recubaret, ſtationum atque excubiarum monitus aut hoſtis abrumpebat. Domum, in in exemplum aliorum, quod in hac Republicâ conducit, ſic diſpoſuit, vt, quod nonnulli Principes ſecure negligunt, in ære nunquam alieno eſſet: ſuo autem ita vteretur, vt & citra vires pa-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
36 G 1

trimonii & fortunæ magnitudinem impenſæ eſſent. Partim, ne in liberâ Republicâ judiciis exponeretur, quem vt vitæ normam omnes ſequebantur: partim, ne obſtrictus cuiquam eſſet cui omnes debebamus. Quæ ſequuntur autem, quibus verbis, Auditores, exprimam aut commode deſcribam? nam & vox, & ſermo, & oratio, dicenti pene elabitur ac fugit. Cum defenſioni Bredæ aliquamdiu intentiſſimus fuiſſet, vt, dum Patriæ conſultum vellet, ſui, quo hæc ipſa nitebatur, rationem non haberet, lentum ac difficilem contraxit morbum. Cujus causâ vt de repetendâ domo cogitaret, vix a Patribus adduci potuit. Quo ſic tandem rediit, aut potius, delatus eſt, vt funeri ſimillimus aut vmbræ videretur. Vt in vultu ejus, Patriæ exequias ac vltimam neceſſitatem, boni omnes lege-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
36 G 1

legerent cum lachrymis ac præſentirent. Vt, ex venæ pulſu ac momentis, mortem noſtram ac defectum, medici denuntiarent. Cujus haud ignarus ipſe, Patres Patriæ, cum Fratre illuſtriſſimo ad ſe vocauit. Quorum, illis quidem, curam Reipublicæ ac onus, huic, ſuum ac Parentis maximi exemplum commendauit. Apud quos, conſuetâ mentis generoſitate, ſtudium, non beneficia, in Patriam teſtatus eſt. Majus eſt quod addam. Cum ſupremum imminere ſibi tempus didiciſſet, vt, quod团 ſupereſſet, totum Deo daret, mentem cæteris ſubduxit. Quæ quo magis vitæ anteactæ recordatione ſe demittit, eo altius aſcendit, eo enim propius ad fundum ac medullam gratiæ accedit. In quo quaſi centro conquieſcit. Quod poſtremum tempus, primum vitæ ejus ac præcipuum fuiſſe judico.

Quo terrenâ omni cogitatione, omnibus humanis exſolutus curis, non de vno alteroque loco ſed de orbe triumphauit. quem non vincit vniuerſum, niſi qui contemnit. Huic vni ſtudio intentus, e Theologis, Antonium Walæum, quem hoc anno Academici Senatus Præſidem renunciarat, virum, cujus eruditionem, pietatem, fidem, Patriæ ſibique adverſo tempore perſpexerat, cum Iohanne Bogermanno, Reverendo Viro, qui & mortis ordinem deſcripſit, aliiſque, ſæpius ad ſe vocauit. quorum pia monita, ſolatia ac preces, non tam auribus quam animo proſequebatur. Quos, cum nihil præter Deum, præter ſervatorem ſuum, præter pœnitentiam ac vitæ ſordes, ſed ex animo ac ſine fuco, loqueretur, aliquoties cum lachrymis a ſe dimiſit. Nam ne leuiora dicam, (plura

enim concurrebant,) callo vitiatum jecur, vitæ commeatus ac commercia, paulatim, tanquam in obſeſsâ ciuitate, ſupprimebat. Vnde primo, alimonii egeſtas, mox debilitas, poſtremo mors & quaſi neceſſaria deditio, ſecuta eſt. Et jam poplites, jam nervi, jam vox ipſa, ipſi quoque oculi defecerant, neque quicquam, præter halitum exiguum, de libertatis noſtræ vindice reſtabat. quem clementiæ diuinæ totum jam transſcripſerat ac conſecrarat. Heu lux Patriæ ac Pater! heu exemplum omnis æui, noſtri admiratio ac ſtupor! heu bellator, victor, triumphator, ſpes tuorum, terror hoſtium ac tremor! heu invictum Rheni noſtri tonitru ac Martia tempeſtas! in quem Reges Principeſque, oculos ac cogitationes, tanquam ſcopum, collimabant, ad quem flos nobilitatis, ad quem voluntarius

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
36 G 1

ex orbe toto miles, Gallus, Teuto, Italus, Britannus, Scotus, cæteræque gentes, agminatim concurſabant, quem vidiſſe, pars felicitatis ac victoriæ momentum habebatur, ſub quo artem militarem & armorum rationem niſi qui hauſiſſet, totam ignorare credebatur! Heu Belgarum Hercules ac Telamo,

modo quem gloria ad cœlum extulit,
Quem aſpectabant, cujus ob os

non, vt ille ait, *Graij* ſed Europa, Europa, inquam, vniuerſa,

ora obuertebat ſua;

eam nobis obiici calamitatem, vt, cum aras, focos, liberos, ac vitam, ipſam quoque quæ hac vitâ carior jucundiorque eſt, libertatem, vni debeamus, vnum omnes vidui ac orbi deſeramus! Et jam ipſe a te deſertus eras. Nam quo jam nobiſcum vel confugeres vel

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
36 G 1

provocares? Ad invictos milites ac legiones tuas? Nemo mortem expugnauit. Ad heroicas virtutes & autoritatem tuam? *Ego dixi,* inquit veritas, *Dij eſtis. Filij excelſi omnes vos. Tamen moriemini, vt homines. Vt vnus de Principibus cadetis.* Ad victorias tot illas, quas terrarum orbis celebrat, extollit, admiratur: quas, quamdiu in terris nomen libertatis erit, omne ævum omnis admirabitur poſteritas? Nihil, præter nomen quod hic relinquendum erat, ex his omnibus reſtabat. Ad tot machinas, quas primus ſollertiſsime pro Patriâ excogitaras? Nullum hic habebant vſum. Duæ tantum jam ſupererant, vt neceſſariæ ſic minime fallaces, quas in ipſo vitæ exitu adhibuiſti. Nam, cum cæteræ deeſſent, Pœnitentiâ ac Fide, non, vt ante, vrbem aliquam ſed cælum perrupiſti. Hanc victoriam poſtremam, hunc

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
36 G 1

triumphum imperator noſter geſſit. poſt quem, victor omnium ac ſui, vitæ immortalis Capitolium aſcendit. Ita, vnâ eâdemque horâ, Auditores, columen prudentiæ ac caput ſuum Patres, Martem milites, vitam, ſpem, ſalutem ciues, fulcrum ac tibicinem imperii ac gloriæ Batauia, patronum ac tutorem Academia, amiſit. qui vigeſimo & tertio Aprilis, (ô miſeriam!) cum Sole nobis occidit. Annos quinquaginta fere & octo vixit: quadraginta ex autoritate Patrum, rebus præfuit: duodecim induciarum ſpecie militiæ exempti ſunt. Victoriis rebuſque geſtis vitæ ſpatium exceſſit: quod velocitate animi ac non ceſſando vltra ſæculum produxit. Præter vniuerſum vitæ tempus, quod ſaluti Patriæ indulſit, Patrem patruoſque tres, Adolphum, Ludovicum ac Henricum, libertati Belgicæ impendit.

dit. Teſtimonia virtutis nemo plura tulit, nemo Regum Principumq; animos in admirationem ſui ſic pertraxit. Ab Henrico quidem Magno (at quo Rege!) primum tempeſtatis ſuæ ducem, ſæpe nuncupatum conſtat. Pro Iacobo autem Sereniſsimo Britanniarum Rege, cui ſapientia ac pacis artes debent, tum judicium quod extat tum collata dignitas teſtatur. Nam Guſtavus ejus nominis ſecundus, abſens quoque præſentiſſimum hoc tempore eruditionis numen, (patietur enim tantæ Majeſtatis fulgor, in quo virtus & natura vel congeſſit quicquid poteſt vel exhauſit, obiter hic nomen vſurpari ſuum) quid de eo ſentiat, exiſtimet, quotidie loquatur, a Legatis prædicari malo. Idem de invictâ Venetorum gente, quæ jam mille annos ac ducentos, non conſulibus ſed libertate ſignat, dico ac pro-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
36 G 1

nuntio. Quanquam autem tota tellus, & extremus quoque orbis, laudum ejus luculenta exhibere poſſunt monumenta, proprium habere Delphis Batauorum, voluit, optauit. Vt qui Patrem, quamdiu vixit, vel vlciſci ſtatuit vel imitari, ne in morte quidem aliud quam pietatis ſibi poneret. In quâ vrbe, habebunt poſthac quod cum curâ luſtrent, admirentur, domi maximâ cum admiratione prædicent, commemorent, extollant, peregrini. Nam cum alias illuſtrium virorum ornamenta ſint ſepulchra, hic ſepulchri ornamenta duo ſunt heroes, quos Europa, Aſia, ac Africa, communi voce extollit celebratque: quos infecti pice & Sole peregrino milites ac nautæ noſtri, etiam fortaſſe pedibus obuerſi, libertatis publicæ autores canunt. Quorum alter, furiis Albani, ignibus ac crucibus,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
36 G 1

virtutem ac Oceanum oppoſuit: vt Hiſpania timeret quamdiu timeretur, &ad opulentiam quamcunque pervius terrarum orbis eſſet. Alter, tantus, vt in curiâ conventibuſque pro Senatu, in militiâ caſtriſque, ſolus eſſet pro exercitu; terrâ, mari, bello, pace, libertatis limites ac jura, ampliauit ac produxit. Cui addam, quod, vt ſolent, frigide laudabunt, quibus nulla niſi ex ambitione virtus in Principibus probatur, integram a ſe non minus quam ab hoſte conſervavit. rebus geſtis, meritis, virtutibus, Rempublicam obſtrinxit, non oppreſſit. Quo erepto, nihil, præter animum invictum atque intrepida conſilia, ad curam noſtri ac tutelam Patriæ superſunt. Nam ſi expectatis, vt, quod in privato funere oratores ſolent, verbis tantum ad commiſerationem aut

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
36 G 1

inanem planctum, præficarum more, præeam, aut luctum ejulationibus accendam, fugit vos & ratio & inſtitutum noſtrum Auditores. Non enim fœminæ ſed viri conveniſtis. Et invictum Principem lugemus. qui nec lachrymam emiſit vnquam, & a liberis conjugibuſque noſtris cum pallore eas, trepidatione ac fugâ, hactenus auertit. Cujus tergum nunquam vidit hoſtis: vultum, nemo vnquam inimicus Patriæ ſuſtinuit. Patres e Republicâ ejuſque moderatione, Populus ac plebes ex memoriâ ac recordatione tanti Principis ſolatia doloris ac calamitatis ſuæ petant. Vitam, ſarciendæ huic cladi, animos ac opes pro ſe quiſque conferat ac Patriæ impendat: quiſque tanti Principis virtutes factis exprimat ac colat. Et tu, generoſæ maſculæque indolis juuentus noſtra, belli ſeminarium ac

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
36 G 1

paciſ, quam fundata tanto ſanguine ac virtutibus libertas, tanquam importuna ſed honeſta flagitatrix, jam obſtrictam tenet, ex memoriâ virtutis, non cum gemitu & planctu, juſta tantis Manibus perſolve. Tibi Miles, ſi quis forte huc conueniſti, dico, Sanguine non lachrymis litandum eſt. Stantem militem non ejulantem mori decet. Quoties in acie aut hoſtem feries ac ſiſtes, aut cruentam patriæ ac libertati commodabis manum, toties litabis ei quem amittis. Tibi hoc Hiſpane dico: Poſt ereptum fraude ac latrocinio parentem, poſt ſublatum in tranquillitatis portum, maximi parentis ac ſimillimum parenti filium, quem publice lugemus, NONDVM VICTI SVMVS. Manet cauſa eadem ac virtus, manet idem animus ac ſanguis, manent Magiſtratus, manet Princeps; ſi non idem,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
36 G 1

cum eodem animo ac poteſtate. Manet idem libertatis amor. &; vt maneat perpetuo, tu ſumme, tu æterne, tu invicte Deus, deſiderium lubidinemque ejus, mentibus infunde. Bello, mox induciis ac pace oppugnati, neutro ceſſimus. Vrbes plurimas ac prope innumeras, tenemus. Vnam forte aut alteram, non armis victi ſed neceſſitate, amiſimus. Incolumem atque integram Rempublicam, fortaſſe & ordinatam poſt tot tempeſtates ac compoſitam, habemus. Quod ſi tempus nondum præſtitit, periculum commune ac bellum jam præſtabit. Mare totum, ſinus omnes, portus, inſulas ac littora, vel claſſibus ſecure pervagamur, vel formidine ac virtutis noſtræ metu, continemus. Quicquid alibi terrarum, extra Solem quoque & Lunam extat, aut emenſi ſumus, aut colo-

coloniis jam occupamus. Deeſt Græcis Romaniſque, ac poſtremo nobis quoque, qui jam totum circumvecti ſumus, exploratus orbis: nondum deeſt ſtudium ſciendi, ſitne extra eum qui mortales capiat atque alat, habitandi locus. In Oceano, in glacie, in nubibus, in nocte denique ipsâ, extra ſiderum conſpectus, extra limites naturæ, viximus. Quicquid nix aut hyems, quicquid Solis inclementia atque ardor, quicquid ipſa vaſtitas ac ſolitudo, vel ſervavit ſibi vel repoſuit, acceſſimus, invaſimus, perrupimus. Ne quis aut adverſis nos terreri putet, aut metuere Fortunam, qui naturæ fines jam exceſſimus. Et inferre mortem & contemnere didicimus. Servire, nec didicimus nec poſſumus. Parvâ ſæpe manu hoſtem fudimus, cecidimus, auertimus. Semilaceri ac ſemiuiui

ſæpius; Oſtendæ, etiam poſt obitum pugnauimus. Nam cum vrbi terra ac aggeribus deeſſet, truncos mortuorum ac cadauera objecimus. Vt poſt vitam libertatis ſtudium reſtare in nobis crederent a quibus irritati ſumus. Qui, ereptâ quoque patriâ, erepto habitandi ac viuendi loco, vel in mari medio, in claſſibus ac nauibus, quod ſæpius experti ſumus, vel, ſi nihil reſtat, in viſceribus Hiſpaniæ, virtutis ſtudio ac deſperatione armati, locum vel inveniemus, vel invito hoſti ac ſpectanti extorquebimus. Denique, vt feræ quædam capite obtrito, in autorem vulneris neceſſitate aguntur, quia præter mortem nihil ac vindictam reſtat, ita nos exuti (quod auertat Deus) opibus ac ſolo, tecum & in tuo, non inviti & interriti cademus. Et jam pedum viam vidimus. Gades diripuimus:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
36 G 1

Calpen metu expugnauimus: Fortunatas inſulas acceſſimus, devicimus. Vt, excepto cælo, nihil jam ſuperſit, quod virtuti noſtræ reſeruetur. A tyrannide ad neceſſitatem, a neceſſitate, ad virtutem & quæcunque geſſimus, compulſi ſumus. Ita in Batauiâ, cum laude ac dignitate vivunt quos Brabantia ac Flandria ejecit: in vtrâque Indiâ, coacti, vitam, opes, ac fortunas repererunt quos triremibus ac vinculis Hiſpania addixit. Demens, & ignaue, & rerum omnium ignare, caſtris exui ac cædi, patrimoniis mulctari ac fortunis, cogi ad virtutem, ad victorias, ad laudem poſſumus. Vinci animo non poſſumus. Qui quamdiu invictus in poſteritate noſtrâ ad exemplum noſtrum erit, nunquam hoſti deerit quod agat, ſemper aliquid reſtabit de quo nunquam triumphabit. niſi quod facilius

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
36 G 1

vrgere deſinet, quod nunquam conſequetur, quam vt nos de libertate amplius non cogitemus. Atque vt metuamus abſit Patres. Et in nobis & in aliis præſidium habemus. Regum maximorum, Rerumpublicarum florentiſſimarum ſocii ac fratres ſumus, publicæ ſalutis, mœnia ac muri, libertatis propugnacula ac nerui ſumus. Quibus, cum amicis ſociiſque expugnatis, nihil præter ſeruitutem orbis & imperium vnius reſtat. Cæterum, cum Magiſtratus omnis, omnis Princeps, ſæpe brevis vitæ ac caducæ, ſemper fluxæ ac mortalis, ſtatus ipſe ac Reſpublica æterna ſit, immortalitati autem noſtræ illuſtriſſima Naſſoviorum ſtirps divinitus jam deſtinata videatur, tempus eſt, vt ad ſolatia, & quidem certa ac præſentia, eamus. quæ in Fratre tanti Principis tantoque Principe habemus. Cui,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
36 G 1

Deo præeunte ac jubente, Illuſtriſſimorum Ordinum conſenſu, deſtinatione Fratris, votis omnium ac publico applauſu, rerum ſalus, Patriæ tutela, terræ pariter ac maris regimen ac cura, nunc incumbit. Et quandoquidem adeſſe vbique Princeps creditur, & abſenti quoque fauſta omnia precari, mos majorum tenet,

Frederice Henrice, Illuſtriſſima Naſſoviorum ſoboles ac germen, titulis, ſucceſsione ac meritis Arauſiorum Princeps, Deus immortalis, vnicus imperii hujus publicæque rei, cuſtos, ſtator, atque vindex, ſub auſpiciis Parentum Patriæ, res fortunaſque tuas foveat ac tueatur. Quas, cum dignitate tuâ, cum imperio ac poteſtate, fixas in hac terrâ ac fundatas habes. In eâdem vitæ ſociam jam delegiſti: in eâdem ſucceſſorem tuum ac dulciſsimos nepotes,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
36 G 1

quos jam debes, expectamus. Tu cum lacte atque inter vbera nutricis, in paterno ſanguine cum patriâ nataſti. Tu eodem loco, in eâdem vrbe, in quâ Patrem plane invictum, Matrem vnice ſuauiſsimam ac prudentiſsimam, Fratrem hunc incomparabilem ac penitus diuinum, omnium bellorum ejus particeps ac triumphorum, condidiſti, primum hujus libertatis ſpiritum hauſiſti. Quorum Manes, ab injuriâ ac ſacrilegio abominando, ab incurſione hoſtium, ab Hiſpanorum furiis, defendere non potes, niſi te, te, inquam, Magne Heros, Patriam communem, conjuges ac liberos, ab iis pariter immunes habeas ac præſtes. Quæ aut, (quod auertat idem immortalis ille Deus) deſerenda, aut nos tecum ac cum tuis defendendi ſumus.

D I X I.

Jn Expeditionem Indicam
AD SERENISS.
VENETORVM

Rempub. iiſdem modis, quibus Sæculare Horatij carmen ſub Auguſto a matronis Romanis cantatum ac ſaltatum eſt.

Diua, quam cælo generatus alto,
Trous Antenor, patriæ ſuperſtes
Fixit, æternamque dedit profundo in
cumbere ponto,
Sæculis nec bis ſuperata ſex, nec
Vllius ferri metuens nec auri,
Thrax licet, totoque animoſus Ind
Inſtet adulter
Virgini intactæ: ferus ille & acer,
Et maris terræque tremor Latinæ,
Boſphoro ſi quà mouet, & vadoſum
Circuit æquor;
Mille Graiarum dominatus vrbium:
Hic fugax bello, meliorque furto,
Callidus tactas precio redemptor
Vertere mentes:
Sit modus ferro, Superi, precamur
Ciuico. noti coeant in vnum
Auſones. iuncti coeant amici in
Fœdera Belgæ.
Siues quos priſco tenet obligatos
Seruitus Regi, patiens iugari:
Siue quos ſanguis melior ſuperbum
Egit in hoſtem.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
36 G 1

Quicquid e Troiâ ſupereſt, ſuperſit
Adriâ in magno, dominumque, fractis
Rebus Æneæ, ſociatus illic
Arceat hoſtis.
Omnis Hiſpanum premat inſtitorem
Mota libertas, ratibusque Iberi
Fomitem belli populemus Indum
Lecta iuuentus.
Hoc parens ſeros agat obſecratus
Poſteros, quà cæruleum cubile
Sol adit pronus, croceusque Eoo
Surgit ab ortu:
Hoc ſuis matres præeant alumnis,
Hoc ſciat nutrix, & adulta virgo:
Nulla pax terris niſi poſt ſubactum
Reſtat Iberum.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
36 G 1

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
36 G 1

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
36 G 1